

JUDECĂTORIA CHIȘINĂU

(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.
Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău sr.Alexandru Lăpușneanu nr. 28

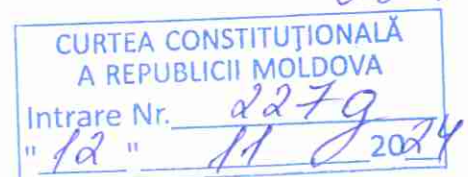
Judecătoria Chișinău (sediul Centru), Vă expediază încheierea din data de 01 octombrie 2024, precum și înscrisurile ce interesează soluționarea excepției de neconstituționalitate în privința textului :”*Măsura de asigurare poate fi anulată la cererea pârâtului de către instanța de judecată care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza*” din cuprinsul art. 180 alin.(1) Cod de procedură civilă, ridicată la cererea avocatului Stratan Dumitru în interesele petiționarei Comansecu Inga- avocatul Stratan Dumitru, în cauza civilă nr 2-12495/2024 intentată la cererea depusă de Comanescu Inga împotriva Bolteanschii Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară or. Codru privind revocarea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui Bolteanschii Stanislav.

Anexă :

- 1) Încheierea Judecătorie Chișinău sediul centru nr. 2-12495/2024 din 01 noiembrie 2024 pe 6 file
- 2) Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 5 file .

Judecătorul Judecătoriei Chișinău
sediul centru

Octavian Dvornic

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor art. 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume: COMANESCU

2. Prenume: Inga

5. Reprezentant: Avocat Dumitru STRATAN

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La 6.1.2021, Bolteanschi Igor, s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei pe un termen de 10 ani în privința persoanei fizice, Bolteanschi Stanislav.

În temeiul hotărârii Judecătoria Chișinău sediul Centru din 24.10.2022, s-a dispus, admiterea cererii lui Bolteanschi Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară din cadrul Primăriei or. Codrul, privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui Bolteanschi Stanislav, astfel, s-a instituit pentru un termen de 3 ani măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui Bolteanschi Stanislav.

Conform deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2a-3852/23 din 14.3.2024, s-a menținut hotărârea Judecătoria Chișinău sediul Centru din 24.10.2024, adoptată în cauza civilă intentată la cererea lui Bolteanschi Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară din cadrul Primăriei or. Codru, privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui Bolteanschi Stanislav.

La 17.9.2024, soția dlui Bolteanschi Stanislav - Comanescu Inga, a acționat în judecată cu o cerere împotriva lui Bolteanschi Igor, persoană interesată Autoritatea tutelară or. Codru, prin care a solicitat, constatarea neexecutării obligațiilor de tutore și săvârșirea de către Bolteanschi Igor un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care-l fac nedemn de a fi tutore și a revoca calitatea de tutore al dl. Bolteanschi Igor, în temeiul încălcării executării obligațiilor și existenței conflictului de interese în raport cu persoana fizică Bolteanschi Stanislav, asupra căruia este instituită măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, conform hotărârii Judecătoria Chișinău sediul Centru nr. 2p/s-9/2021 din 24.10.2022. La fel, s-a solicitat măsură asiguratorie, prin care a dispune pe perioada examinării cererii suspendarea calității de tutore al dl. Bolteanschi Igor, al persoanei fizice Bolteanschi Stanislav și desemnarea pe perioada examinării cererii, în calitate de tutore provizoriu al dlui Bolteanschi Stanislav, pe nepoata acestuia, Grigorieva (Bolteanscaia) Natalia (IDNP);

Conform cererii, Comanescu Inga, a reținut următoarele motive pentru revocarea calității de tutore a lui Bolteanschi Igor:

1. Neîndeplinirea obligațiilor legale: Tutorele nu își îndeplinește atribuțiile față de persoana aflată sub tutelă, Bolteanschi Stanislav.
2. Conflict de interese: Tutorele a realizat tranzacții cu bunurile aflate sub tutela sa, în beneficiul propriu.
3. Neglijarea îngrijirii: Tutorele nu are grijă de bunăstarea fizică și medicală a persoanei aflate sub tutelă, neasigurând vizite medicale sau achiziția medicamentelor necesare.
4. Lipsa implicării personale: Tutorele nu vizitează și nu se implică personal în îngrijirea lui Bolteanschi Stanislav, care este îngrijit de soția Comanescu Inga.
5. Administrare defectuoasă a bunurilor: Tutorele nu depune veniturile obținute din locațiunea bunurilor aflate sub tutelă în conturile destinate persoanei tutelate.
6. Neutilizarea pensiei pentru necesitățile persoanei tutelate: Tutorele încasează pensia de vârstă a lui Bolteanschi Stanislav, dar nu o folosește pentru necesitățile acestuia, toate cheltuielile fiind suportate de soția Comanescu Inga.

La 23.9.2024, în temeiul încheierii Judecătoria Chișinău sediul Centru, s-a dispus: se admite parțial cererea depusă de petiționara, Comanescu Inga, privind asigurarea acțiunii depusă de Comanescu Inga împotriva Bolteanschi Igor, persoana interesată Autoritatea Tutelară or. Codru, privind revocarea măsurii de ocrotire judiciară în privința persoanei fizice Bolteanschi Stanislav; Se suspendă calitatea de tutore a lui Bolteanschi Igor în privința persoanei fizice Bolteanschi Stanislav; Se desemnează pe perioada examinării cauzei, în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice, Bolteanschi Stanislav, pe Grigorieva Natalia, IDNP: ; Se interzice tutorelui

Grigorieva Natalia, IDNP: _____, să încheie acte de dispoziție în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice Bolteanschi Stanislav; Se informează tutorele provizoriu al persoanei fizice Bolteanschi Stanislav – Grigorieva Natalia, IDNP: _____, că poate încheia doar acte juridice de conservare și de administrare necesare administrării patrimoniului persoanei ocrotite.

La 12.10.2024, Bolteanschi Igor, a înaintat cererea privind anularea măsurii de asigurare a acțiunii, invocând prevederile art. 180 Cod procedură civilă.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări privind excepția de constituționalitate îl constituie prevederile Codului de procedură civilă, privind procedura de anulare a măsurilor de asigurare a acțiunii.

- A sintagmei „măsura anterioară de asigurare a acțiunii poate fi anulată la cererea pârâtului de către instanța care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza” din art. 180 alin. (1) Cod procedură civilă.

În conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi a Codului de procedură civilă, nr. 225 din 30.5.2003, ține de competența Curții Constituționale.

Prevederile contestate au relevanță în cazul examinării cererii de anulare a măsurii de asigurare dispuse de către instanța de judecată în cadrul acțiunii civile intentate la cererea petiționarei Comanescu Inga împotriva Bolteanschi Igor, privind revocarea calității de tutore.

Norma contestată instituie o limitare a drepturilor civile, contrar condițiilor prevăzute în Constituție și cu încălcarea drepturilor fundamentale. În particular, normele contestate vin în contradicție cu:

- Obligația pozitivă a statului de a asigura accesul la justiție și dreptul la apărare (art. 6 (1) CEDO), art. 20 și art. 26 din Constituția R. Moldova;
- Prevederile art. 54 din Constituția R. Moldova: „În R. Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului”.

Conform reglementărilor art. 180 alin. (1) Cod procedură civilă, legiuitorul a omis să stabilească condițiile și criteriile de examinare și admisibilitate a cererii de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii. De asemenea, din cuprinsul normei, justițiabilul, nu poate determina care sunt acțiunile și/sau condițiile, necesare a fi întrunite, pentru a depune asemenea cerere și care sunt criteriile de care instanța de judecată urmează să țină cont la admiterea sau respingerea cererii de anulare.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Articolul 7. Constituția, Legea supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26. Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6 CEDO. Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărâ, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

Prevederile Codului de procedură civilă

Articolul 180. Anularea măsurilor de asigurare a acțiunii

(1) Măsura anterioară de asigurare a acțiunii poate fi anulată la cererea pârții de către instanța care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Principiul fundamental al supremației Constituției este consfințit în articolul 7 din Constituția Republicii Moldova, conform căruia Constituția este Legea Supremă a statului. Nicio lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică [HCC nr. 2 din 9.2.2016, §48].

În acest context, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor competente împotriva actelor care îi violează drepturile, libertățile și interesele legitime. Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție [art. 20 alin. (1), (2), Constituția Republicii Moldova].

Accesul liber la justiție reprezintă o garanție esențială pentru exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, fiind o normă imperativă care dă sens noțiunii de „stat de drept”. Conform art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea umană, drepturile și libertățile omului, dezvoltarea liberă a personalității, dreptatea și pluralismul politic sunt valori supreme și garantate [HCC nr. 14 din 15.11.2012, §50].

Principiul universalității drepturilor, garantat de art. 15 din Constituție, asigură că cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție și alte legi, având totodată obligațiile prevăzute de acestea [HCC nr. 14 din 15.11.2012, §51]. Accesul la justiție este un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, un principiu care include multiple drepturi

fundamentale, garantând exercitarea deplină a acestora. Fără acces efectiv la instanță, drepturile devin iluzorii [HCC nr. 2 din 9.2.2016, §60].

În această ordine de idei, dreptul de acces la justiție trebuie înțeles ca un drept concret și efectiv, oferindu-i justițiabilului posibilitatea reală de a contesta un act care aduce atingere drepturilor sale [HCC nr. 2 din 9.2.2016, §61]. Pentru asigurarea unei protecții eficiente a drepturilor omului, nu este suficient să se consacre drepturile materiale, ci este necesară instituirea unor garanții procedurale care să consolideze mecanismele de protecție [HCC nr. 2 din 9.2.2016, §62].

Curtea Constituțională a reiterat că dreptul de acces la justiție, reglementat de art. 20 din Constituție, corespunde art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil [HCC nr. 2 din 23.01.2020, §28]. În aprecierea legalității limitărilor impuse asupra acestui drept, CEDO consideră importanța accesului la justiție ca un principiu democratic. Restricțiile legale trebuie să aibă un scop legitim, să fie proporționale și să nu afecteze esența dreptului. Art. 4 din Constituție permite interpretarea dispozițiilor privind drepturile și libertățile omului în concordanță cu actele internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care arată că dreptul de acces la justiție nu este absolut și poate implica limitări rezonabile și proporționale [HCC nr. 14 din 15.11.2012, §58].

Norma de la art. 180 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă, care reglementează anularea măsurilor de asigurare a acțiunii, prezintă multiple probleme sub aspectul clarității, previzibilității și accesibilității, atât pentru justițiabili, cât și pentru instanțe. Această normă este formulată într-un mod general și ambiguu, fără a specifica criteriile de admisibilitate pentru cererile de anulare, ceea ce generează confuzie și incertitudine și face greu de respectat accesul la justiție și dreptul la apărare.

Art. 180 alin. (1) CPC nu specifică:

1. **Condițiile de admisibilitate pentru cererile de anulare:** Norma nu explică circumstanțele în care poate fi solicitată anularea unei măsuri de asigurare, lăsând instanțele într-o poziție incertă. Acest lucru obligă judecătorii să ia decizii pe baza unor criterii subiective, fără un ghid clar. De exemplu, nu este definit dacă anularea poate fi admisă doar în cazul unei schimbări a circumstanțelor sau dacă se poate aplica în orice moment al procesului.
2. **Absența unei evaluări clare a proporționalității:** Un principiu fundamental în aplicarea măsurilor de asigurare este proporționalitatea. Norma nu include orientări pentru a evalua dacă anularea măsurii este adecvată, necesară și proporțională în raport cu drepturile și interesele părților. Aceasta poate duce la decizii arbitrare sau disproporționate, afectând echitatea procesului și protecția justițiabililor.

Lipsa clarității normei afectează previzibilitatea și accesibilitatea legii. Instanțele pot lua decizii contradictorii, iar părțile nu pot anticipa cu precizie ce dovezi sunt necesare pentru a justifica o cerere de anulare sau cum să conteste o astfel de cerere. Aceasta contravine principiului egalității în fața legii și securității juridice, creând astfel bariere procedurale nejustificate în accesul liber la justiție și dreptul la apărare.

De asemenea, fără criterii clare, instanțele pot lua decizii disproporționate, care afectează echitatea procesului și protecția drepturilor părților. În consecință, art. 180 alin. (1) CPC, așa cum este formulat în prezent, nu oferă suficiente garanții procedurale și necesită clarificări și completări pentru a asigura aplicarea sa uniformă și echitabilă.

Neclaritatea normei permite interpretări subiective din partea instanței de judecată, care ar putea anula măsura de asigurare fără a avea motive întemeiate sau fără a respecta o logică coerentă. Acest lucru poate duce la decizii arbitrare, afectând drepturile părților în proces, în special ale reclamantului care a obținut măsurile de asigurare.

Norma nu precizează în mod explicit care sunt împuternicirile instanței în examinarea cererii de anulare. Fără un cadru clar, instanțele au libertatea de a decide în ce măsură și cum să analizeze această cerere, dar lipsa de reglementare a competențelor procesuale poate duce la neuniformitate și la o practică judiciară incoerentă. Părțile nu pot anticipa cu precizie ce trebuie să demonstreze pentru a obține anularea măsurilor de asigurare sau cum instanța va evalua cererea. Acest lucru poate afecta capacitatea lor de a pregăti o apărare adecvată și de a-și exercita drepturile procesuale în mod eficient.

Una dintre cerințele este claritatea și previzibilitatea normelor juridice. Fiecare cetățean trebuie să aibă posibilitatea să înțeleagă și să anticipeze consecințele juridice ale faptelor și acțiunilor sale. În contextul măsurilor de asigurare a acțiunii și a anulării acesteia, procedura trebuie să fie clar definită pentru a evita orice interpretări arbitrare sau abuzive din partea instanțelor sau a părților implicate.

În asemenea, caz, omisiunile de reglementare a temeiurilor procedurii de anulare a măsurilor de asigurare, precum lipsa definiției anulării, lipsa enumerării condițiilor necesare a fi întrunite pentru admiterea cererii de anulare, necesare a fi cercetate de instanța de judecată, astfel, dacă normele ce reglementează anularea măsurilor de asigurare nu sunt suficient de clare sau detaliate, există riscul ca instanțele să aplice legea în mod neunitar, creând astfel o lipsă de predictibilitate în soluționarea cauzelor.

Accesul la justiție nu se limitează doar la dreptul de a introduce o acțiune în instanță, ci presupune și aplicarea unor măsuri proporționale care să protejeze interesele legitime ale părților. Art. 180 alin. (1) Cod procedură civilă, nu explică cum ar trebui instanța să evalueze proporționalitatea anulării măsurilor de asigurare, ceea ce poate afecta accesul echitabil la justiție.

Articolul 20 din Constituția Republicii Moldova garantează accesul liber la justiție, iar articolul 26 garantează dreptul la apărare. Norma de la art. 180 alin. (1) CPC, în lipsa unor criterii clare și detalii procedurale, poate afecta aceste drepturi, creând bariere procedurale în accesul la justiție.

În consecință, accesul liber la justiție al justițiabilului este afectat de omisiunile admise în cadrul reglementării procedurii de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii, care prin conexitate prejudiciază principiul egalității al justițiabililor, prejudiciind astfel interesul părții la proces care solicită asigurarea acțiunii.

Conform art. 23 din Constituție, fiecare persoană are dreptul de a-și cunoaște clar drepturile și obligațiile. Normele juridice trebuie să fie accesibile și previzibile pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita și să anticipeze consecințele juridice ale acțiunilor sale. În contextul măsurilor de asigurare a acțiunii și al anulării acestora, este necesară o claritate normativă sporită, pentru a evita orice interpretări arbitrare sau abuzive din partea instanțelor sau a părților implicate.

Lipsa de reglementare clară a procedurii de anulare afectează în mod direct dreptul justițiabilului de a-și cunoaște drepturile, subminând astfel protecția efectivă a intereselor sale. O revizuire legislativă care să clarifice condițiile și criteriile de anulare a măsurilor de asigurare este necesară pentru a corecta deficiențele și a asigura un acces echitabil și efectiv la justiție.

La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii, oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice, asigurarea transparenței, publicității și accesibilității [art. 3 alin. (1) lit. d), e), Legea nr. 100/22.12.2017].

Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli, conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, **pentru a se exclude orice echivoc**, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație. Terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este

parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi [art. 54 alin. (1), lit. a), c), Legea nr. 100/22.12.2017].

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile [HCC nr. 26 din 23 noiembrie 2010].

Or, justițiabilul urmează să cunoască, plecând de la textul dispoziției pertinente, acțiunile și inacțiunile care atrag răspunderea, spectrul acțiunilor care pot fi contestate în instanța de judecată dar și consecințele ce pot să survină.

Pentru a corecta aceste deficiențe și a asigura conformitatea cu standardele constituționale și europene, este necesară o revizuire legislativă a art. 180 alin. (1) CPC. Propunem următoarele soluții:

1. **Introducerea unor criterii clare de admisibilitate:** Norma ar trebui să specifice în mod expres criteriile pe baza cărora se poate solicita anularea măsurii de asigurare. Aceste criterii pot include motive precum: schimbarea circumstanțelor care justifică măsura, necesitatea protejării proporționale a drepturilor părților sau riscul disproporționat asupra uneia dintre părți.
2. **Introducerea unor ghiduri pentru evaluarea proporționalității:** Norma ar trebui să includă orientări detaliate privind evaluarea proporționalității măsurii de asigurare în raport cu interesele părților. Instanțele trebuie să fie obligate să evalueze în mod obiectiv dacă măsura anulată nu supune unui nou risc reclamantul și dacă nu creează un dezechilibru disproporționat între părți.
3. **Stabilirea unor termene procedurale clare:** Norma ar trebui să precizeze termene clare în care părțile pot solicita anularea măsurilor și în care instanțele trebuie să decidă asupra acestor cereri. Aceste termene sunt esențiale pentru a asigura predictibilitatea și pentru a evita întârzieri nejustificate în desfășurarea procesului.

Dacă instanța poate anula măsura de asigurare a acțiunii fără condiții clare, acest lucru poate afecta capacitatea reclamantului de a-și proteja drepturile și interesele pe parcursul procesului. Lipsa unor criterii clare duce la anularea măsurilor de asigurare care protejează interesul reclamantului, ceea ce poate compromite **dreptul acestuia la un proces echitabil**. De-aseamenea, este compromisă executarea hotărârii judecătorești, în situația în care instanța de judecată, arbitrar, în lipsa unor temeiuri confirmate anulează măsura de asigurare.

Lipsa unor criterii obiective care să ghideze instanța în anularea măsurilor de asigurare poate crea un dezechilibru între părțile din proces. Pârâtul ar putea avea o poziție avantajată, deoarece poate solicita anularea măsurilor de asigurare fără ca instanța să fie limitată de criterii clare, ceea ce ar putea afecta principiul egalității armelor, un element esențial al dreptului la un proces echitabil.

În contextul protecției drepturilor fundamentale, normele trebuie să fie precise și previzibile pentru a evita încălcarea drepturilor părților. Lipsa unor criterii precise în articolul 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă, contravine **articolului 6** din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevede dreptul la un proces echitabil, și ar putea genera conflicte cu standardele internaționale în materie de justiție.

Astfel, pentru a evita riscurile de neconstituționalitate, norma ar trebui să fie clarificată prin includerea unor criterii precise care să determine când și în ce condiții instanța poate anula măsurile de asigurare a acțiunii, reducând astfel riscul de arbitrar și protejând drepturile părților.

În concluzie, art. 180 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă, în forma sa actuală, nu asigură suficientă claritate, previzibilitate și securitate juridică, ceea ce poate afecta accesul liber la justiție și dreptul la apărare. Lipsa unor criterii clare și a unor orientări pentru instanțe poate conduce la aplicarea discreționară și neunitară a legii, prejudiciind astfel interesele părților implicate. Prin urmare, solicităm Curții Constituționale să dispună revizuirea normei și să recomande Parlamentului modificări legislative conforme cu exigențele constituționale și internaționale.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Nu sunt.

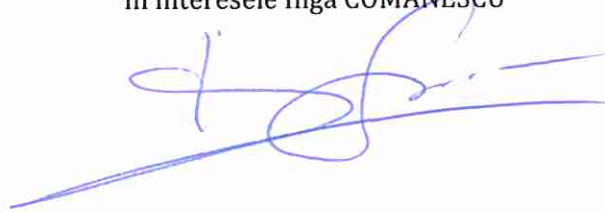
G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: Chișinău

Data: 17.10.2024

Av. Dumitru STRATAN
în interesele Inga COMANESCU

Dosarul nr. 2-12495/2024
2-24105319-12-2-18092024-1

ÎNCHEIERE

01 noiembrie 2024

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriai Chișinău sediul Centru ,
Instanță compusă din :
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Octavian Dvornic
Adriana Caraman

examinând în ședința de judecată publică cauza civilă la cererea depusă de Comanescu Inga împotriva Bolteanschii Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară or. Codru privind revocarea măsurii de ocrotire judiciară în privința lui Bolteanschii Stanislav,

a c o n s t a t a t :

La 17 septembrie 2024 Comanescu Inga a depus o cerere împotriva Bolteanschii Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară or. Codru solicitând :

-constatarea neexecutării obligațiilor de tutore și săvârșirea de către Bolteanschii Igor un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care-l fac nedemn de a fi tutore.

- revocarea calității de tutore a lui Bolteanschii Igor, în temeiul încălcării executării obligațiilor și existenței conflictului de interese în raport cu persoana fizică Bolteanschii Stanislav, asupra căruia este instituită măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, conform hotărârii Judecătoriai Chișinău sediul Centru nr. 2p/s-9/2021 din 24.10.2022;

-a desemna soția Comanescu Inga în calitate de tutore al Bolteanschii Stanislav, pe perioada instituirii măsurii de ocrotire;

- obligarea tutorului Bolteanschii Igor, să prezinte instanței de judecată înscrisurile specificate în cerere

Totodată a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii prin :

- interzice tutorelui, Bolteanschii Igor, să încheie acte de dispoziție și să dispună de patrimoniul deținut de Bolteanschii Stanislav, în virtutea calității de tutore, dobândite conform hotărârii Judecătoriai Chișinău sediul Centru nr. 2p/s-9/2021 din 24.10.2022;

- suspendarea calității de tutore a lui Bolteanschii Igor, al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav;

- desemnarea pe perioada examinării prezentei cereri, în calitate de tutore provizoriu al dlui Bolteanschii Stanislav, pe nepoata acestuia, Grigorieva (Bolteascaia) Natalia ;

Prin încheierea judecătoriai Chișinău sediu centru din 23 septembrie 2024 s-a admis parțial cererea depusă de petiționara Comanescu Inga privind asigurarea acțiunii depusă de Comanescu Inga împotriva Bolteanschii Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară or. Codru privind revocarea măsurii de ocrotire judiciară în privința persoanei fizice Bolteanschii Stanislav.

S-a dispus suspendarea calității de tutore a lui Bolteanschii Igor în privința persoanei fizice Bolteanschii Stanislav.

Se desemnează pe perioada examinării cauzei, în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav, pe Grigorieva Natalia

Se interzice tutorelui Grigorieva Natalia să încheie acte de dispoziție în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav.

Se informează tutorele provizoriu al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav- Grigorieva Natalia că poate încheia doar actele juridice de conservare și de administrare necesare administrării patrimoniului persoanei ocrotite.

La 15 octombrie 2024 avocatul Sorin Corceac în interesele lui Bolteanshii Igor prin intermediul poștei electronice a judecătoreie Chișinău sediul centru a depus o cerere în acord cu art. 180 Cod de procedură civilă privind anularea măsurii de asigurare instituită prin încheierea judecătoreie Chișinău sediul centru din 23 septembrie 2024.

În cadrul ședinței de judecată reprezentatul petiționarei Comanescu Inga a înaintat un demers prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate din conținutul prevederilor art. 180 alin.(1) Cod procedură civilă.

În motivarea cererii a indicat că, de către Judecătoria Chișinău sediul Centru, în procedura privind măsurile de ocrotire judiciară a fost admisă spre examinare cererea Ingăi Comanescu, prin care se solicită constatarea neexecutării obligațiilor de tutore și săvârșirea de către Igor Bolteashii un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care-l fac nedemn de a fi tutore și a revoca calitatea de tutore al dl. Bolteashii Igor, în temeiul încălcării executării obligațiilor și existenței conflictului de interese în raport cu persoana fizică Stanislav Bolteashii asupra căruia este instituită măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, conform hotărârii Judecătoreie Chișinău sediul Centru nr. 2p/s-9/2021 din 24.10.2022.

În temeiul încheierii Judecătoreie Chișinău sediul Centru din 23.9.2024, s-a dispus: admiterea parțială a cererii Comanescu Inga, privind asigurarea acțiunii depusă de Comanescu Inga împotriva Bolteashii Igor, persoana interesată Autoritatea Tutelară or. Codru, privind revocarea măsurii de ocrotire judiciară în privința persoanei fizice Bolteashii Stanislav; Se suspendă calitatea de tutore a lui Bolteashii Igor în privința persoanei fizice Bolteashii Stanislav; s-a desemnat pe perioada examinării cauzei, în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice, Bolteashii Stanislav, pe Grigorieva Natalia, Se interzice tutorelui Grigorieva Natalia, să încheie acte de dispoziție în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice Bolteashii Stanislav; Se informează tutorele provizoriu al persoanei fizice Bolteashii Stanislav - Grigorieva Natalia, că poate încheia doar acte juridice de conservare și de administrare necesare administrării patrimoniului persoanei ocrotite.

La data de 12 octombrie 2024, avocatul Sorin Corceac, în interesele pârîtului Bolteashii Igor, a înaintat instanței de judecată cererea privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii p formă în acord cu art. 179 Cod procedură civilă.

Astfel, în acord cu art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă, care prevede că, măsura anterioară de asigurare a acțiunii poate fi anulată la cererea pârîtului de către instanța care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza, s-a solicitat: Anularea măsurii de asigurare instituite prin încheierea Judecătorelui Judecătoreie Chișinău, s. Centru din 23 septembrie 2024, pronunțată în prezenta cauza specială nr. 2-12495/2024, intentată la cererea Ingăi Comanescu către Igor Bolteanshii privind revocarea tutelei.

În procesul examinării cererii respective, constatăm existența incertitudinii privind constituționalitatea art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă, normă de drept procesuală care urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei pendinte, cererea privind anularea măsurii de asigurare.

Susține că la cererea participantului la proces, în temeiul art. 12¹ Cod de procedură civilă, urmează a fi sesizată Curtea Constituțională. Sesizarea înaintată se încadrează în exigențele prevederilor alin. (2) al art. 12¹ Cod de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță verificarea corespunderii constituționalității a normelor de drept a art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale și se cuprind în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție: a) excepția este ridicată de către reprezentantul părții în proces - petiționara/reclamanta Inga Comanescu, b) prevederile contestate art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă, urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, examinarea cererii privind substituirea unei forme de asigurare a acțiunii printr-o altă formă, c) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Examinînd prevederile legale a căror control de constituționalitate se solicită în raport cu celelalte reglementări existente, observă că acestea nu corespund exigențelor și nu corespund principiului legalității și certitudinii juridice, clarității, accesibilității și previzibilității legii.

Din conținutul normei de drept supuse criticii de constituționalitate, se atestă că acestea vizează, în esență, reglementarea paralelă în lipsa unor criterii de individualizare. Ceea ce pe fond, la examinarea cauzei pendinte, naște dificultăți în interpretare, cu posibilă aplicare a arbitrariului, în esență fiind posibilă încălcarea dreptului de satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele legitime.

Incertitudinea juridică în cadrul speței deduse judecării în instanța de fond, constă în lipsa clarității și previzibilității art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Imprevizibilitatea normelor art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă consta în aceea că, norma nu explică circumstanțele în care poate fi solicitată anularea unei măsuri de asigurare, lăsând instanțele într-o poziție incertă. Acest lucru obligă judecătorii să ia decizii pe baza unor criterii subiective, fără un ghid clar. De exemplu, nu este definit dacă anularea poate fi admisă doar în cazul unei schimbări a circumstanțelor sau dacă se poate aplica în orice moment al procesului. Corespunzător, în măsura în care legiuitorul nu a reglementat orientări pentru a evalua dacă anularea măsurii este adecvată, necesară și proporțională în raport cu drepturile și interesele părților, situație ce limitează exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți garantate cetățenilor, motiv din care norma precizată contravine prevederilor art. 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

În asemenea caz, omisiunile de precizare a termenilor clare în care părțile pot solicita anumirea măsurilor măsurilor și în care instanțele trebuie să decidă asupra acestor cereri, există riscul ca instanțele să aplice legea în mod neunitar, creând astfel o lipsă de predilibilitate în soluționarea cauzelor.

Accesul la justiție nu se limitează doar la dreptul de a introduce o acțiune în instanță, ci presupune și aplicarea unor măsuri proporționale care să protejeze interesele legitime ale părților. Art. 180 alin. (1) Cod procedură civilă, nu explică cum ar trebui instanța să evalueze în mod obiectiv dacă măsura anulată nu supune unui nou risc reclamantul și dacă nu creează un dezechilibru disproportionat între părți, ceea ce poate afecta accesul echitabil la justiție.

Lipsa unor criterii detaliate afectează capacitatea instanțelor de a asigura un echilibru între drepturile părților, afectând astfel accesul echitabil la justiție, în asemenea caz, participanții la proces nu pot să prevadă acțiunile care trebuie să le întreprindă în scopul beneficierii de dreptul procedural.

Ambiguitatea normelor contestate nu permite aplicarea în mod egal pentru toate părțile implicate în proces, respectiv se încalcă principiul egalității în fața legii, consacrat în Constituție. Formularea „măsura anterioară de asigurare a acțiunii poate fi anulată la cererea pârītului de către instanța care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza” nu specifică criteriile care trebuie îndeplinite pentru a justifica această anulare. Nu sunt menționate nici condițiile, nici circumstanțele care ar legitima sau ar justifica o astfel de măsură. Această imprecizie afectează previzibilitatea legii, lăsând părțile implicate în incertitudine cu privire la condițiile de anulare a măsurii de asigurare.

Consideră că, prevederile actuale ale art. 180 alin. (1) Cod de procedură civilă sunt interpretabile, situație ce admite arbitrariu de către instanțele de judecată. Lipsa unor criterii clare poate duce la interpretări și aplicări arbitrare ale legii de către judecători, ceea ce înseamnă că în cazuri similare pot exista decizii contradictorii. Acest lucru afectează securitatea juridică și încrederea cetățenilor în sistemul de justiție, încălcând astfel dreptul lor constituțional de acces la o justiție previzibilă și coerentă.

Reține că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea *cererii privind anularea măsurii de asigurare*, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea cauzei.

Astfel, se solicită exercitarea controlului constituționalității, în vederea corespunderii prevederilor legale precizate cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a prevederilor art. 20, 23 din Constituția Republicii Moldova.

Din aceste considerente, solicită emiterea încheierii judecătorești, conform art. 12¹ Cod de procedură civilă, privind admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, cu transmiterea în adresa Curții Constituționale a cererii respective privind controlul constituționalității normelor de drept supuse criticii de constituționalitate.

Reprezentatul pârâtul Bolteanschii Igor, avocatul Corceac Sorin în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, deoarece în speță nu sunt întrunite condiții prevăzute de art. 12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă.

Reprezentantul persoanei aflate sub tutelă Bolteanschii Stanislav- avocatul Cortac Nicolae, în ședința de judecată a lăsat demersul la discreția instanței.

Reprezentatul autorității Tutelare or. Codru, în ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind înștiințat în mod legal, despre locul, data și ora ședinței de judecată.

Audiind participanții la proces prezenți în ședința de judecată, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea întocmită de reprezentatul petiționarei Comănescu Inga din următoarele considerente.

În ședința de judecată s-a constatat că, Comănescu Inga a depus o cerere împotriva Bolteanschii Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară or. Codru privind constatarea neexecutării obligațiilor de tutore și săvârșirea de către Bolteanschii Igor, revocarea calității de tutore a lui Bolteanschii Igor, desemnarea soției Comănescu Inga în calitate de tutore al Bolteanschii Stanislav, pe perioada instituirii măsurii de ocrotire, precum și obligarea tutorului Bolteanschii Igor, să prezinte un set de înscrisuri.

Totodată a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii prin :

- interzice tutorelui, Bolteanschii Igor, să încheie acte de dispoziție și să dispună de patrimoniul deținut de Bolteanschii Stanislav, în virtutea calității de tutore, dobândite conform hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru nr. 2p/s-9/2021 din 24.10.2022;

- suspendarea calității de tutore a lui Bolteanschii Igor, al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav;

- desemnarea pe perioada examinării prezentei cereri, în calitate de tutore provizoriu al dlui Bolteanschii Stanislav, pe nepoata acestuia, Grigorieva (Bolteascaia) Natalia ;

Prin încheierea judecătorie Chișinău sediu centru din 23 septembrie 2024 s-a admis parțial cererea depusă de petiționara Comănescu Inga privind asigurarea acțiunii depusă de Comănescu Inga împotriva Bolteanschii Igor, persoană interesată Autoritatea Tutelară or. Codru privind revocarea măsurii de ocrotire judiciară în privința persoanei fizice Bolteanschii Stanislav.

S-a dispus suspendarea calității de tutore a lui Bolteanschii Igor în privința persoanei fizice Bolteanschii Stanislav.

Se desemnează pe perioada examinării cauzei, în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav, pe Grigorieva Natalia.

Se interzice tutorelui Grigorieva Natalia să încheie acte de dispoziție în calitate de tutore provizoriu al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav.

Se informează tutorele provizoriu al persoanei fizice Bolteanschii Stanislav- Grigorieva Natalia că poate încheia doar actele juridice de conservare și de administrare necesare administrării patrimoniului persoanei ocrotite.

Instanța notează că la 27 septembrie 2024 avocatul Sorin Corceac în interesele lui Bolteanschii Igor a depus o cerere privind substituirea unei forme de asigurare printr-o altă formă în acord cu art. 179 Cod de procedură civilă.

Corespunzător la ședința de examinare a cererii de substituirea unei forme de asigurare reprezentatul petiționarei Comănescu Inga a înaintat un demers prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate din conținutul prevederilor art. 179 alin. (1) Cod procedură civilă.

Ulterior la 15 octombrie 2024 prin intermediul poștei electronice a judecătorie Chișinău sediul centru avocatul Sorin Corceac în interesele lui Bolteanschii Igor a depus cerere prin care a

retras cererea adresată instanței privind substituirea măsurilor asigurătorii instituite prin încheierea instanței din 23 septembrie 2024 și nu mai solicită examinarea acesteia.

Prin încheierea judecătorei Chișinău sediul centru nr 2-12495/24 din 17 octombrie s-a refuzat cererea întocmită de către reprezentatul petiționarei Comanescu Inga avocatul Stratan Dumitru cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate din conținutul prevederilor art. 179 alin. (1) Cod procedură civilă ” La cererea participanților la proces, se admite substituirea unei forme de asigurare a acțiunii printr-o altă formă ”.

De asemenea instanța notează că la ședința de examinare a cererii privind anularea măsurii de asigurare reprezentatul petiționarei Comanescu Inga a înaintat un demers prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate din conținutul prevederilor art. 180 alin. (1) Cod procedură civilă.

În conformitate cu art. 12¹ alin.(1), (2) și (3) Cod procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

La date de 09 februarie 2016 Curtea Constituțională s-a expus asupra interpretării art. 135 alin. (1) lit. a), g) din Constituția Republicii Moldova, prin care a statuat că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acestuia, precum și de către instanțe din oficiu.

De asemenea, înalta Curte a statuat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecători-complete de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Respectiv, judecătorul ordinar nu se pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acestuia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții, având ca obiect prevederile contestate.

Având în vedere circumstanțele descrise supra, instanța de judecată, ținând cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de reprezentantul petiționarei Comanescu Inga avocatul Stratan Dumitru, iar prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei civile, respectiv instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea întocmită de avocatul Stratan Dumitru, privind excepția de neconstituționalitate întru verificarea constituționalității art. 180 alin (1) Cod de procedură civilă ” *măsura de asigurare poate fi anulată la cererea pârâtului de către*

instanța de judecată care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza .”

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art. 12¹ alin.(1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța de judecată

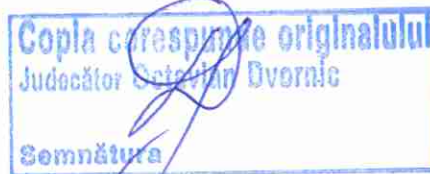
dispune:

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în baza sesizării întocmită de reprezentantul petiționarei Comansecu Inga avocatul Stratan Dumitru.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea întocmită de reprezentantul petiționarei Comansecu Inga avocatul Stratan Dumitru, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, întru verificarea constituționalității art. 180 alin (1) Cod de procedură civilă „*Măsura de asigurare poate fi anulată la cererea pârâtului de către instanța de judecată care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza.*”

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Octavian Dvornic